

HOVEDDEL II: OVERSIKT OG ANALYSER

De ulike økonomiske oversiktene for økonomiplanen er tatt inn i hoveddel VI i rosa bok og kommenteres ikke nærmere her. I hoveddel I i rosa bok fremgår de obligatoriske skjemaene etter gjeldende forskrifter om årsbudsjett. I rosa bok hoveddel II har en i tillegg tatt inn de økonomiske oversiktene for drift og investering, jf. budsjettforskriftens vedlegg 3 og 4.

2.1 Basis netto driftsutgifter

Basis netto driftsutgifter er et uttrykk for hva det koster å opprettholde dagens virksomhet uten å foreta endringer i standard eller aktivitetsnivå. Basis driftsutgifter vil dermed være budsjettet i 2013 korrigert for tiltak som settes i gang eller som er vedtatt satt i gang i 2013, samt endringer som kommer som en følge av endringer i rammevilkårene mv. Videre er ekstraordinære forhold knyttet til 2013 trukket ut fra basis drift.

Tabell 2.1.1 Konsekvensjustert budsjett, basis netto driftsutgifter 2014-2017 (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
10. Politiske styringsorganer mv.	8 949	10 461	8 949	10 260
11. Adm. og fellesutgifter	117 750	117 258	117 258	117 258
20. Barnehage	200 181	200 688	200 688	200 688
30. Undervisning	361 833	360 657	359 241	359 241
40. Pleie- og omsorg	460 407	459 312	458 218	457 123
50. Barnevern	42 334	42 270	42 270	42 270
51. Sosiale tjenester	60 862	60 862	60 862	60 862
52. Helsestasjoner	15 363	15 363	15 363	15 363
55. Kultur og fritid	30 886	29 877	29 877	29 877
56. Kulturskole	7 120	7 120	7 120	7 120
57. Bibliotek	6 731	6 731	6 731	6 731
60. Brann	19 330	19 330	19 330	19 330
61. Landbruk	5 550	5 550	5 550	5 550
62. Teknisk drift	30 443	30 470	30 470	30 470
62. Teknisk drift (VAR)	0	0	0	0
63. Kart og byggesak	1 660	1 088	1 088	1 088
70. Kemnerkontoret	5 173	5 173	5 173	5 173
71. Servicesenter	7 584	7 734	7 698	7 734
80. Renhold	50 369	51 510	51 510	51 510
81. Bygg og eiendom	58 018	59 965	59 952	61 810
82. Matproduksjon	15 859	15 859	15 859	15 859
87. Overføringer	22 382	22 191	22 049	22 049
88. Tilleggsbevilgninger	144 763	149 182	155 652	155 652
89. Felles motpost kalkulerte poster mv.	-18 456	-26 955	-32 130	-34 270
Sum netto driftsutgifter	1 655 090	1 651 696	1 648 779	1 648 748

Tabellen over viser hvordan kommunens netto driftsutgifter vil utvikle seg dersom det ikke iverksettes nye tiltak i løpet av perioden. Dette uttrykket for basis netto driftsutgifter (inklusive sosiale utlån) er grunnlaget når de respektive budsjetttrammer for virksomhetsområdene settes opp, jf. tabellen i del 2.2 som begynner på neste side.

2.2 Driftstiltak 2014 - 2017

I tabellen under er det listet opp nye driftstiltak som foreslås i økonomiplanperioden; dvs. de tiltak som utgjør endringer i forhold til basis drift. I oppstillingen inngår både tiltak som belaster driftsrammen og som frigjør driftsmidler.

Tabell 2.2.1 Driftstiltak 2014-2017 (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
Basis netto driftsutgifter	1 655 090	1 651 696	1 648 780	1 648 748
DRIFTSTILTAK				
10. Politiske styringsorganer				
Reduksjon i budsjett for kontrollutvalg og revisjon	-17	-17	-17	-17
Sum	-17	-17	-17	-17
11. Adm. og fellesutgifter				
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-186	-186	-186	-186
Reduksjon utgifter IKT	-500	-500	-500	-500
Overf. 1 årsverk og driftsmidler til VO 50 vedr. T.I.U.R	-711	-711	-711	-711
Økte utgifter til legevakt	572	572	572	572
Økt tilskudd til Norsk pasientskadeerstatning	540	540	540	540
Sum	-285	-285	-285	-285
20. Barnehage				
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-132	-132	-132	-132
Kompensasjon foreldrebet. og endret barnesammensetn.	500	500	500	500
Økt tilskudd ved utvidelse av ikke-kommunale barnehager	0	2 000	2 000	2 000
Sum	368	2 368	2 368	2 368
30. Undervisning				
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-300	-300	-300	-300
Leie av paviljong ved Fagernes skole	0	375	750	750
Leie av brakkerigg ved Mørkved skole	1 350	900	0	0
Montering og demontering av brakkerigg Mørkved skole	640	320	0	0
Opprettelse av 0,25 årsverk ifm. introduksj.programmet	163	163	163	163
Bortfall av tilskudd til Hamar Naturskole	-26	-26	-26	-26
Reduksjon i budsjettet for realfagstrategi	-100	-100	-100	-100
Reduksjon i budsjettet for veiledn. av nyutdannede lærere	-400	-400	-400	-400
Reduksjon i budsjettet for internasjonalt arbeid	-130	-130	-130	-130
Økte utgifter til skoleskyss	730	730	730	730
Sum	1 927	1 532	687	687
40. Pleie og omsorg				
<u>401 Omsorgsdistrikt Moelv</u>				
Opprettelse av 2 årsverk vikarpool	900	900	900	900
Reduksjon utgifter til sykevikar	-900	-900	-900	-900
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-152	-152	-152	-152
Avvikl. 8 dobb.rom, og etabl. av 4 korttidspl. ved RBAS	0	1 000	2 000	2 000
<u>405 Omsorgsdistrikt Nes</u>				
Effektivisering av turnuser	-320	-320	-320	-320

Holde 0,48 årsverk vakant i Bakketun bofellesskap	-227	-227	-227	-227
Effektivisering av turnus i Masetvegen bofellesskap	-183	-183	-183	-183
Reduksjon innkjøp av inventar og utstyr	-18	-18	-18	-18
Økning av 0,3 årsverk merkantil ressurs	186	186	186	186
Økning av diverse driftsutgifter	242	242	242	242
<u>407 Omsorgsdistrikt Brumunddal</u>				
Holde 1 årsverk tjenesteleder vakant	-646	-646	-646	-646
Opprettelse av 4,1 årsverk ifm. økt grunnbemanning ved Tømmerli bo- og aktivitetssenter	2 463	2 463	2 463	2 463
Økt lønnsbudsjett ved Brumunddal bo- og aktivitetssenter	1 042	1 042	1 042	1 042
Økte diverse driftsutgifter	1 032	1 032	1 032	1 032
Økte utgifter til kjøp av tjenester fra Grobunn	930	930	930	930
Økte utgifter ressurskrevende brukere	370	370	370	370
Økt lønnsbudsjett natttjenesten	150	150	150	150
Reduksjon utgifter til kurs, innkjøp, inventar og utstyr	-196	-196	-196	-196
Reduksjon inntekter brukerbetaling	121	121	121	121
Reduksjon inntekter korttidsopphold over 60 dager	687	687	687	687
Økte inntekter langtidsvederlag	-1 477	-1 477	-1 477	-1 477
Økte refusjonsinntekter sykelønn	-776	-776	-776	-776
Avvikling av 9 dobbeltrom ved BBAS og styrking av hjemmetjenesten	0	0	1 996	3 992
<u>420 Bjønnhaug avlastningssenter</u>				
Reduksjon utgifter til transport av brukere	-30	-30	-30	-30
<u>422 Demente</u>				
Holde 0,87 årsverk vakant	-391	-391	-391	-391
Reduksjon utgifter til opplæring, inventar og utstyr	-157	-157	-157	-157
Reduksjon ekstrahjelp og overtid	-210	-210	-210	-210
Styrking av fastlønnsbudsjettet	683	683	683	683
Kompensasjon for tap av vederlag for 1 plass ved Moelv	132	132	132	132
<u>423 Ringsaker AO-senter</u>				
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-32	-32	-32	-32
<u>424 Psykisk helse og rustjenester</u>				
Reduksjon av utgifter til opplæring	-55	-55	-55	-55
Reduksjon kjøp av tjenester fra private	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
<u>425 Kommunalmedisinsk senter</u>				
Holde 0,1 årsverk ergoterapeut vakant	-45	-45	-45	-45
Holde 0,55 årsverk midlertidig vakant	-294	-294	-294	-294
Økte utgifter ekstrahjelp, vikarer og overtid	294	294	294	294
Innsparing ift. medfinans. av utskrivningsklare pasienter	1 031	1 031	1 031	1 031
Opprettelse av engasjementstilling som kreftkoordinator	450	450	450	450
Prosjektmidler fra Kreftforeningen til kreftkoordinator	-450	-450	-450	-450
<u>449 Pleie og omsorg - ikke fordelte enheter</u>				
Dekning av utgifter ressurskrevende brukere	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Innsparing ift. medfinans. av utskrivningsklare pasienter	-1 031	-1 031	-1 031	-1 031
Overføring av utgifter tilsvarende 0,5 årsverk til VO 71	-250	-250	-250	-250
Sum	-827	173	3 169	5 165

50. Barne- og ungdomsvern				
Styrking ramme fosterhjem/barneverninstusjon	4 000	4 000	4 000	4 000
1 årsverk barnevernspedagog	638	638	638	638
Opprettelse av 0,2 årsverk tilsynsfører	82	82	82	82
Økt refusjon tilsynsrapporter	-82	-82	-82	-82
Opprettelse av 1 årsverk ambulerende miljøterapeut	638	638	638	638
Reduksjon utgifter akutt plasseringer	-638	-638	-638	-638
Overf. 1 årsverk og driftsmidler fra VO 11 vedr. T.I.U.R	711	711	711	711
Økt antall leiebiler	90	90	90	90
Reduksjon kjøregodtgjørelse	-90	-90	-90	-90
Økte utgifter barnevernvakta, utrykning	84	84	84	84
Diverse kompensasjon differanse prisframskrivning	389	389	389	389
Økt kommunal egenandel instusjon	1 786	1 786	1 786	1 786
BEMA - redusert refusjon av driftsutgifter	1 386	1 386	1 386	1 386
BEMA – økte utgifter overbelegg	47	0	0	0
Sum	9 041	8 994	8 994	8 994
51. Sosiale tjenester				
Styrking av sosialhjelpsbudsjettet	2 710	2 710	2 710	2 710
Økt bosetting av flyktninger - økt sosialhjelp	798	1 190	1 319	1 447
Sum	3 508	3 900	4 029	4 157
52. Helsestasjoner				
Styrking helsestasjons- og skolehelsetjenesten	1 127	1 127	1 127	1 127
Vaksinering av russen mot meningitt	47	47	47	47
Avg.fritt salg ifm. vaksinering av russen mot meningitt	-72	-72	-72	-72
Holde 0,1 årsverk for helsesøster vakant	-57	-57	-57	-57
0,05 årsverk for helsestasjonslege	50	50	50	50
Økning av diverse driftsutgifter	7	7	7	7
Sum	1 102	1 102	1 102	1 102
55. Kultur og fritid				
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-40	-40	-40	-40
Sum	-40	-40	-40	-40
56. Kulturskole				
Reduksjon av instrument innkjøp	-10	-10	-10	-10
Sum	-10	-10	-10	-10
57. Bibliotek				
Reduksjon i innkjøp av medier	-11	-11	-11	-11
Sum	-11	-11	-11	-11
60. Brann				
Felles overordnet vakt med nabobrannvesen	-31	-31	-31	-31
Sum	-31	-31	-31	-31
61. Landbruk				
Reduksjon kjøregodtgjørelse	-9	-9	-9	-9
Sum	-9	-9	-9	-9
62 Teknisk drift				
Reduksjon av vegvedlikehold	-360	-360	-360	-360
Samordnet gravemeldingstjeneste	100	100	100	100

Behandlingskompensasjon gravemeldingstjeneste	-100	-100	-100	-100
Opprettelse av 0,5 årsverk vegingeniør	312	312	312	312
Sum	-48	-48	-48	-48
62 Teknisk drift VAR				
<u>Vann</u>				
Økte utgifter kjøp av vann fra Hias IKS	170	170	170	170
Økte utgifter kjøp av vann fra Lillehammer kommune	86	86	86	86
Generell prisvekst	136	136	136	136
Reguleringspremie KLP	507	507	507	507
Opprettelse av 0,3 årsverk fagarbeider	142	142	142	142
Opprettelse av 0,5 årsverk prosjektingeniør	198	340	340	340
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-241	-312	-312	-312
Endring i avgiftsgrunnlaget for vann	-998	-1 069	-1 069	-1 069
Sum	0	0	0	0
<u>Avløp</u>				
Økte utgifter til levering av avløp til Hias IKS	906	906	906	906
Økte utgifter til levering av avløp til Lillehammer komm.	187	187	187	187
Generell prisvekst	192	192	192	192
Reguleringspremie KLP	684	684	684	684
Opprettelse av 0,7 årsverk fagarbeider	331	331	331	331
Opprettelse av 0,5 årsverk prosjektingeniør	198	340	340	340
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-430	-501	-501	-501
Endring i avgiftsgrunnlaget for avløp	-2 068	-2 139	-2 139	-2 139
Sum	0	0	0	0
<u>Septik</u>				
Økte utgifter til septik	634	634	634	634
Reguleringspremie KLP	-8	-8	-8	-8
Endring i avgiftsgrunnlaget for septik	-626	-626	-626	-626
Sum	0	0	0	0
<u>Renovasjon</u>				
Økte utgifter til Hias IKS	335	335	335	335
Reguleringspremie KLP	29	29	29	29
Endring i avgiftsgrunnlaget	-364	-364	-364	-364
Sum	0	0	0	0
63. Kart og byggesak				
Økte gebyrinntekter	-1 003	-1 003	-1 003	-1 003
Sum	-1 003	-1 003	-1 003	-1 003
70. Kemnerkontoret				
Reduksjon av innkjøp av kontormateriell	-8	-8	-8	-8
Inndragelse av 0,56 årsverk førstesekretær	-264	-264	-264	-264
Sum	-272	-272	-272	-272
71. Servicesenteret				
Reduksjon utgifter til annonsering	-11	-11	-11	-11
Bortfall av tilskudd fra Skatteetaten	345	345	345	345
Inndragelse av 1 årsverk	-345	-345	-345	-345
Overføring av 0,5 årsverk fra VO 40	250	250	250	250
Sum	239	239	239	239

80. Renhold				
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-79	-79	-79	-79
Sum	-79	-79	-79	-79
81. Bygg og eiendom				
Reduksjon lønnsutgifter	-161	-70	-58	-56
Økt kjøregodtgjørelse	126	126	126	126
Reduksjon leie av transportmidler	-75	-75	-75	-75
Styrking vedlikeholdsbudsjett driftsavdelingen	1 096	1 005	993	991
Økt refusjon NAV pga endret fordelingsnøkkel	-100	-100	-100	-100
Merinntekter husleie boligavdelingen	-593	-593	-593	-593
Økt vedlikeholdsbudsjett boligavdelingen	2	352	352	352
Kjøp av biler boligavdelingen - overført investering	350	0	0	0
Opprettelse av 0,5 årsverk boligkoordinator	241	241	241	241
Sum	886	886	886	886
82. Matproduksjon				
Reduksjon av diverse driftsutgifter	-26	-26	-26	-26
Sum	-26	-26	-26	-26
Sum netto driftstiltak	14 413	17 363	19 643	21 767
Sum netto driftsutgifter	1 669 503	1 669 059	1 668 423	1 670 515

2.3 Investerings tiltak 2014 - 2017

I tabellen under er det listet opp investerings tiltak som foreslås i perioden. En samlet oppstilling for 2014 med finansiering pr prosjekt er inntatt i hoveddel 2 i dokumentets talldel. Investeringsprosjekter hvor virksomhetsområdene selv overfører driftsmidler er avmerket med note *).

Tabell 2.3.1 Investerings tiltak 2014-2017 (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017	
INVESTERINGSTILTAK					
11. Adm. og fellesutgifter					
Arealplanlegging	500	500	500	500	50103
Innløsning av grunn	300	300	300	300	50104
Grunnerverv tomter	1 000	3 000	3 000	3 000	50150
Mindre grunnerverv	700	700	700	700	50188
Eiendomsserverv på Rudshøgda	4 000	0	0	0	50201
Videoovervåking Br.dal og Moelv sentrum	500	0	0	0	50202
Innkjøp av IKT-utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000	50300
Ventilasjon Kommunebygget	500	500	0	0	60301
Sum	8 500	6 000	5 500	5 500	
20. Barnehage					
Barnehagetilbud Moelv	0	12 000	0	0	60628
Barnehageinvesteringer	0	0	18 000	0	60631
Utvidelse av Nes barnehage	17 000	0	0	0	60632
Sum	17 000	12 000	18 000	0	
30. Undervisning					
Investeringer i grunnskolen	500	500	500	500	60400
Opprusting miljørettet helsevern	2 000	2 000	2 000	2 000	60413
Brøttum barne- og ungdomsskole	34 945	6 000	0	0	60420
Ny skole i Moelv	0	1 000	56 320	155 000	60430
Stavsberg skole	260	0	1 000	58 000	60431
Stavsberg skole - tilskudd fra Hamar kommune	0	0	-258	-14 968	60431
Mørkved skole	20 000	56 060	58 300	0	60432
Utbedring basseng Brøttum	4 000	0	0	0	60436
Sum	61 705	65 560	117 862	200 532	
40. Pleie- og omsorg					
Inventar og utstyr	1 750	1 750	1 750	1 750	53701
Branntiltak	250	250	250	250	60715
Avlastningssenter barn og unge	9 910	28 068	0	0	60716
Tilskudd avlastningssenter barn og unge	-3 147	-6 293	0	0	60716
Spillemidler	-1 000	0	0	0	60716
Ufordelt investering VO 40	646	0	0	0	60720
Oppgradering av bad Sundheimen	500	0	0	0	60913
Avvikling av dobbeltrom	1 000	0	0	0	60914
Sum	9 909	23 775	2 000	2 000	

55. Kultur og fritid					
Utendørs skateanlegg Br-dal	500	500	0	0	54413
Moelv kulturhus forprosjekt	3 400	3 400	0	0	61126
Utendørs kulturarenaer	1 000	1 000	1 000	1 000	61128
Nytt tak Moelvhallen	2 700	0	0	0	61130
Rehabilitering Moelvhallen	0	0	8 500	0	61133
Sum	7 600	4 900	9 500	1 000	
60. Brann					
Kjøretøy brann	770	770	770	770	54807
Sum	770	770	770	770	
62. Teknisk drift (innenfor VAR)					
<i>Vann (Hovedtjeneste 60)</i>					
Transportmidler	400	400	400	400	70005
Salg transportmidler	-100	-100	-100	-100	70005
Sanering vannledninger	5 000	10 000	10 000	10 000	71000
Rehabilitering styring trykkøkere/PLS	500	500	500	500	71012
Vannbehandling	1 000	1 000	1 000	1 000	71022
Flåhagen høydebasseng	0	15 000	0	0	71029
Rehabilitering maskin/bygg	800	800	800	800	71030
Fjølstad III	0	0	800	0	71041
Sanering Jensstuvegen, Moelv	500	1 500	0	0	71050
Sanering Myravegen, Br.dal	500	2 200	0	0	71051
Sanering Markavegen, Furnes	0	1 000	0	0	71052
Sanering Lille Ringveg, Br.dal	0	900	0	0	71053
Sanering Brennerivn, Br.dal	500	2 500	0	0	71054
Sanering Storgata, Moelv syd	0	0	2 500	0	71056
Utbyggingsavtaler	5 000	5 000	1 000	1 000	71061
Lefstorget – Kirkenær	0	5 000	0	0	71062
Bergshøgda	0	0	0	5 800	71063
Lismarka vann og avløp forprosjekt	500	0	0	0	71081
Sanering Moelv skole	0	1 800	0	0	71082
Moelv VV, forprosjekt utvidelse	500	0	0	0	71083
Vannledning Mesnali-Næroset	6 000	0	0	0	71086
Større maskiner – vann	250	250	250	250	71088
Større maskiner - vann - salg maskiner	-50	-50	-50	-50	71088
Utstyr og lette maskiner – vann	100	100	100	100	71089
Vann Nydal	20 500	0	0	0	71090
Vann Nydal	-32 000	0	0	0	71090
Oppgradere driftskontroll	250	250	0	0	71091
Rehabilitering trykkøker	500	500	500	500	71092
Sanering Krokstadvegen	0	3 500	0	0	71093
Tilskudd fra HIAS	0	-3 500	0	0	71093
Sanering Kårtorpvegen	0	3 500	2 500	0	71095

Tilskudd fra HIAS	0	-3 500	-2 500	0	71095
Mannskapsbygg	0	3 500	0	0	71097
Garasjer	0	500	0	0	71098
Prisjustering fjellet byggekostnader	2 000	0	0	0	71099
Sanering Nygata	0	1 500	0	0	71100
Sanering Moelva	1 250	0	0	0	71101
Infrastruktur vann Prøysenhuset	2 348	0	0	0	71102
Prisjustering VA avtale fjellet	9 000	0	0	0	71103
Tilskudd fra grunneiere vedr. prisjust. VA-avtale fjellet	-9 000	0	0	0	71103
<u>Avløp (Hovedtjeneste 61)</u>					
Transportmidler	400	400	400	400	70005
Transportmidler - salg	-100	-100	-100	-100	70005
Rehabilitering styring pumpestasjoner/PLS	500	500	500	500	72017
Rehabilitering maskin/bygg	2 000	1 000	1 000	1 000	72023
Sanering avløpsledninger	5 000	10 000	10 000	10 000	72027
Fjølstad III	0	0	800	0	72043
Sanering Jensstuvegen, Moelv	500	1 500	0	0	72052
Sanering Myravegen, Br.dal	500	2 200	0	0	72053
Sanering Markavegen, Furnes	0	1 000	0	0	72054
Sanering Lille Ringveg, Br.dal	0	900	0	0	72055
Sanering Brennerivn., Br.dal	500	2 500	0	0	72056
Sanering Storgata, Moelv Syd	0	0	2 500	0	72058
Utbyggingsavtaler	5 000	5 000	1 000	1 000	72061
Bergshøgda	0	0	0	1 500	72062
Rehabilitering pumpestasjoner	1 000	1 000	1 000	1 000	72066
ENØK/renseprosess	1 000	1 000	1 000	1 000	72067
Sanering ved Moelv skole	0	1 800	0	0	72090
Større maskiner avløp	250	250	250	250	72094
Større maskiner avløp - salg maskiner	-50	-50	-50	-50	72094
Utstyr og lette maskiner avløp	100	100	100	100	72095
Avløp Nydal	20 500	0	0	0	72096
Avløp Nydal - tilskudd fra HIAS	-5 000	0	0	0	72096
Oppgradering driftskontroll	250	250	0	0	72098
Sanering Krogstadvegen	0	3 500	0	0	72099
Sanering Kårtorpvegen	0	3 500	2 500	0	72100
Sanering Nygata	0	1 500	0	0	72101
Sanering Moelva	1 250	0	0	0	72102
Moelven RA ny renselinje	19 700	0	0	0	72097
Mannskapsbygg	0	3 500	0	0	72103
Garasjer	0	500	0	0	72104
Prisjustering VA-avtale fjellet	16 000	0	0	0	72105
Tilskudd fra grunneiere vedr. prisjust. VA-avtale fjellet	-16 000	0	0	0	72105
Infrastruktur avløp Prøysenhuset	3 203	0	0	0	72106
Sum	72 751	95 800	38 600	36 800	

62. Teknisk drift (utenfor VAR)					
<i>Bolig (Hovedtjeneste 51)</i>					
Næringsområder	500	500	500	500	73007
Kylstad 7, tomtefelt	0	2 350	0	0	73022
Fjølstad III, tomtefelt	0	0	3 500	0	73027
Lille Almerud III	0	4 600	0	0	73032
Pellerviken	0	0	2 000	0	73033
Tomteutvikling	0	2 000	2 000	2 000	73036
Stavsjø sentrum B40	0	0	0	3 000	73042
Bruvollhagan VI	0	3 700	0	0	73043
Helgøya, Bjørkelunden	0	3 200	0	0	73044
Minka IV, delfelt	2 000	0	0	0	73046
<i>Veier (Hovedtjeneste 53)</i>					
Erstatning grunn/gjerde	1 000	800	500	500	70000
Utskifting av gatelysmaster	500	500	500	500	70001
Asfaltering grusveger	700	700	700	700	70002
Trafikksikkerhet	1 200	1 200	1 200	1 200	70003
Estetisk opprusting	1 500	1 500	1 500	1 500	70004
Transportmidler - veg*)	300	0	0	0	70005
Transportmidler - veg*) salg av transportmidler	-100	0	0	0	70005
Større maskiner - veg*)	700	0	0	0	70007
Større maskiner - veg*) salg av transportmidler	-50	0	0	0	70007
Lettere maskiner - veg*)	105	0	0	0	70008
Utstyr/maskiner - park*)	510	0	0	0	70017
Utbedring av kommunale veger	1 500	1 500	1 500	1 500	70033
Fjølstad III, ekstern veg/fortau	0	0	2 700	0	70040
Friområde/Garveriparken Moelv	500	0	0	0	70051
Kryss Møllergata/Åsmarkv./Bettavegen	1 500	0	0	0	70052
Utbyggingsavtaler	6 000	6 000	1 000	1 000	70058
Parkvegen/Bettavegen	2 800	0	0	0	70068
Jernbanestasjonen Moelv	1 000	0	0	0	70069
Sentrumstiltak Moelv og Br-dal	2 700	0	0	0	70073
Utsmykning/belysning	1 000	0	0	0	70076
Elvepromenaden del 1	3 000	0	0	0	70078
Gangveg til ny skole Moelv	0	2 500	0	0	70080
Jernbaneundergang Brumunddal	5 000	0	0	0	70083
Rundkjøring Storgata-Industrivegen Moelv	0	7 500	0	0	70089
Parker i Brumunddal og Moelv	4 000	0	0	0	70092
Opprusting av gågata	4 000	0	0	0	70093
Park ved bankplassen	2 400	0	0	0	70094
Lekeplasser/Bruparken nord	6 500	0	0	0	70097
Flomsikring Brumunda	23 500	0	0	0	70104
Flomsikring Brumunda – tilskudd	-15 000	0	0	0	70104
Infrastruktur ved Moelv skole	0	6 100	0	0	70105
Parkering og grøntområde Moelv skole	0	4 100	0	0	70106

Transportmidler - park*)	200	0	0	0	70107
Transportmidler - park*) salg av transportmidler park	-50	0	0	0	70107
Rehabilitering grøntanlegg	500	500	500	500	70108
Gatelys - styring/ENØK	1 500	1 500	1 500	1 500	70109
Mannskapsbygg	0	1 500	0	0	70110
Lager/garasjer	0	500	0	0	70111
Samfunnsikkerhet/flomutsatte områder	5 000	5 000	5 000	5 000	70112
Elvepromenade del 3	0	4 000	0	0	70113
Parkeringsarealer	5 000	0	0	0	70114
Infrastruktur vei Prøysenhuset	13 269	0	0	0	70117
Gang- og sykkelveg Fagerlundv.51 - Fremstadvegen	0	7 000	0	0	70115
Basseng/grunnarbeider til kunst/fontene	1 500	0	0	0	70118
Parkering ved jernbaneundergang Jessnes	800	0	0	0	70119
Utenomhusarbeider Prøysenhuset	4 200	0	0	0	70120
Tingnes opprusting	2 000	0	0	0	70121
Felles inntekstpost overført fra drift*)	-1 615	0	0	0	
Sum	91 569	68 750	24 600	19 400	
63. Kart og byggesak					
Kartlegging *)	100	0	0	0	55000
EDB kart og byggesak *)	50	0	0	0	55001
Felles inntekstpost overført fra drift *)	-150	0	0	0	
Sum	0	0	0	0	
81. Bygg og eiendom					
Kjøp av gjennomgangsboliger flyktninger	0	2 000	0	2 000	54107
Enøk	1 000	1 000	1 000	1 000	60000
Ufordelt	0	0	2 000	0	60005
Energimerking bygg	500	500	500	500	60006
Større rehabiliteringsarbeid/utbedring kommunale bygg	1 000	1 000	1 000	1 000	60007
Virksomhetsområde 30 undervisning påkostning	750	750	750	750	60414
Brannvarsling og nød/ledelys div. bygg	250	250	250	250	60433
Påkostning PLO	750	750	750	750	60707
Rehabilitering tomannsbolig Nes	1 000	0	0	0	61004
Bygging av flyktningeboliger	6 400	0	0	0	61005
Tilskudd flyktningeboliger	-1 320	0	0	0	61005
Ombygging av 2. etg. på Moelv brannstasjon	600	0	0	0	61203
Kjøp av biler i boligavdelingen*)	350	0	0	0	61207
Felles inntekstpost overført fra drift*)	-350	0	0	0	
Sum	10 930	6 250	6 250	6 250	
82. Matproduksjon					
Produksjonsutstyr	500	500	500	500	53604
Sum	500	500	500	500	

87. Overføringer					
Kirkegårdsutvidelse i Brumunddal	1 900	0	0	0	80050
Sum	1 900	0	0	0	
Sum investeringer	283 134	284 305	223 582	272 752	

2.4 Oversikt årsbudsjett 2014 og økonomiplan 2014 - 2017

Tabellen under viser totalt antall årsverk innenfor de ulike virksomhetsområder. Endringer i personalressursene er beskrevet under de enkelte virksomhetsområder i kapittel 4.

Tabell 2.4.1 Personalressurser, årsverk, 2013–2017

Virksomhetsområde	2013	2014	2015	2016	2017
11 Administrasjon og fellesutgifter	77,79	77,29	77,29	77,29	77,29
20 Barnehage	210,81	218,31	218,31	218,31	218,31
30 Undervisning	579,16	583,26	583,26	583,26	583,26
40 Pleie og omsorg	750,01	798,93	798,93	798,93	798,93
50 Barnevern	48,75	53,95	53,95	53,95	53,95
51 Sosiale tjenester	32,35	31,35	31,35	31,35	31,35
52 Helsestasjoner	24,16	25,84	25,84	25,84	25,84
55 Kultur og fritid	24,19	28,39	28,39	28,39	28,39
56 Kulturskole	12,19	13,19	13,19	13,19	13,19
57 Bibliotek	10,68	10,68	10,68	10,68	10,68
60 Brann	18,82	18,82	18,82	18,82	18,82
61 Landbruk	10,09	10,09	10,09	10,09	10,09
62 Teknisk drift	57,00	59,50	59,50	59,50	59,50
63 Kart og byggesak	17,50	17,50	17,50	17,50	17,50
70 Kemnerkontoret	14,06	13,50	13,50	13,50	13,50
71 Servicesenter	10,65	11,65	11,65	11,65	11,65
80 Renhold	101,19	103,05	103,05	103,05	103,05
81 Bygg og eiendom	45,57	46,07	46,07	46,07	46,07
82 Matproduksjon	21,93	21,93	21,93	21,93	21,93
Sum årsverk	2066,90	2143,29	2143,29	2143,29	2143,29
Årsverk lærlinger	32,00	34,00	34,00	34,00	34,00
Sum årsverk	2098,90	2177,29	2177,29	2177,29	2177,29

Det er i budsjettet foreslått opprettet 69,67 årsverk og inndratt 9,18 årsverk, dvs. en vekst på 60,49 årsverk. Veksten i antall årsverk fra opprinnelig vedtatt budsjett for 2013 til 2014 utgjør 78,39 årsverk inkl. lærlinger. Differansen på 17,9 årsverk har i hovedsak sammenheng med at det i 2013 har blitt opprettet og inndratt stillinger i forbindelse med enkeltsaker.

I pleie og omsorg er det en vekst i antall årsverk fra opprinnelig vedtatt budsjett 2013 til 2014 på 48,92 årsverk. Av økningen er 12,6 årsverk knyttet til overføring av arbeidsgiveransvaret for BPA-assistenter fra Uloba, 20,64 årsverk skyldes omgjøring av engasjementstillinger til faste stillinger pga. krav om fast ansettelse med hjemmel i arbeidsmiljøloven og 8,99 årsverk skyldes endring i bestemmelsene om beregning av stillingsstørrelse for ansatte som jobber vakt på vaktrom/hvilende vakt. Det vises for øvrig til omtale av årsverksendringene i kommentaren til tabellene over personalressurser for de enkelte virksomhetsområder i kapittel 4.

Driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet viser kommunens driftsutgifter/-inntekter, avsetninger/bruk av tidligere avsetninger og regnskapsresultat for året.

I tabellen nedenfor fremvises budsjettskjema 1A for driftsinntekter og driftsutgifter knyttet til virksomhetsområde 90 Felles i rådmannens forslag til budsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017. I skjemaet vises først summen av de frie inntektene og deretter hvordan de er disponert til netto finansutgifter, netto avsetninger, investeringsformål og det resterende til driftsformål (skjema 1B).

Tabell 2.4.2 Driftsbudsjett 2014 - 2017, budsjettskjema 1A (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
Skatt på inntekt og formue	-648 606	-648 606	-648 606	-648 606
Ordinært rammetilskudd	-921 926	-927 870	-927 870	-927 870
Skatt på eiendom	-93 000	-94 000	-95 000	-96 000
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-74 558	-70 723	-67 221	-64 133
Sum frie disponible inntekter	-1 738 090	-1 741 199	-1 738 697	-1 736 609
Renteinntekter og utbytte	-77 521	-80 676	-83 051	-85 464
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner oa. finansutg.	66 443	73 351	76 988	82 309
Tap finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	0
Avdrag på lån	78 281	84 004	88 025	92 826
Netto finansinntekter/-utgifter	67 203	76 679	81 962	89 671
Til dekning av tidl. års merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	120	120	120	120
Bruk av tidl. års mindreforbruk	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-1 170	-5 400	-12 500	-24 100
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0
Netto avsetninger	-1 050	-5 280	-12 380	-23 980
Overført til investeringsbudsjettet	2 433	741	693	402
Til fordeling drift	-1 669 504	-1 669 059	-1 668 422	-1 670 516
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 669 504	1 669 059	1 668 422	1 670 516
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0

Tabell 2.4.3 viser nivået på netto driftsutgifter i perioden 2014-2017 fordelt på det enkelte virksomhetsområde, budsjettskjema 1B. Tallene inneholder virksomhetenes overføring av driftsmidler til investeringsbudsjettet (i 2014), samt andre kalkulatoriske kostnader (alle år).

Tabell 2.4.3 Netto driftsutgifter pr virksomhetsområde 2014-2017, budsjettskjema 1B (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
10. Pol. styringsorganer mv.	8 932	10 444	8 932	10 243
11. Adm. og fellesutgifter	117 465	116 973	116 973	116 973
20. Barnehage	200 549	203 056	203 056	203 056
30. Undervisning	363 760	362 189	359 928	359 928
40. Pleie- og omsorg	459 580	459 485	461 387	462 288
50. Barnevern	51 375	51 264	51 264	51 264
51. Sosiale tjenester	64 370	64 762	64 891	65 019
52. Helsestasjoner	16 465	16 465	16 465	16 465
55. Kultur og fritid	30 846	29 837	29 837	29 837
56. Kulturskole	7 110	7 110	7 110	7 110
57. Bibliotek	6 720	6 720	6 720	6 720
60. Brann	19 299	19 299	19 299	19 299
61. Landbruk	5 541	5 541	5 541	5 541
62. Teknisk drift	30 395	30 422	30 422	30 422
62. Teknisk drift (VAR)	0	0	0	0
63. Kart og byggesak	657	85	85	85
70. Kemnerkontoret	4 901	4 901	4 901	4 901
71. Servicesenter	7 823	7 973	7 937	7 973
80. Renhold	50 290	51 431	51 431	51 431
81. Bygg og eiendom	58 904	60 851	60 838	62 696
82. Matproduksjon	15 833	15 833	15 833	15 833
87. Overføringer	22 382	22 191	22 050	22 050
88. Tilleggsbevilgninger	144 763	149 182	155 652	155 652
89. Felles motpost kalkulerte poster mv.	-18 456	-26 955	-32 130	-34 270
Sum netto driftsutgifter	1 669 504	1 669 059	1 668 422	1 670 516

Av tabellen kan det se ut som om resultateneheten Teknisk drift (innenfor VAR) og Kart og byggesak utgjør en liten andel av kommunens virksomhet. Dette har sammenheng med at inntektene dekker hele eller deler av utgiftene.

Virksomhetsområdene Barnehage, Undervisning og Pleie og omsorg utgjør de største andelen av kommunens brutto driftsutgifter. Barnehageområdets andel av driftsutgiftene utgjør 12,01 %, undervisning 21,79 %, mens pleie og omsorgs andel er på 27,53 %.

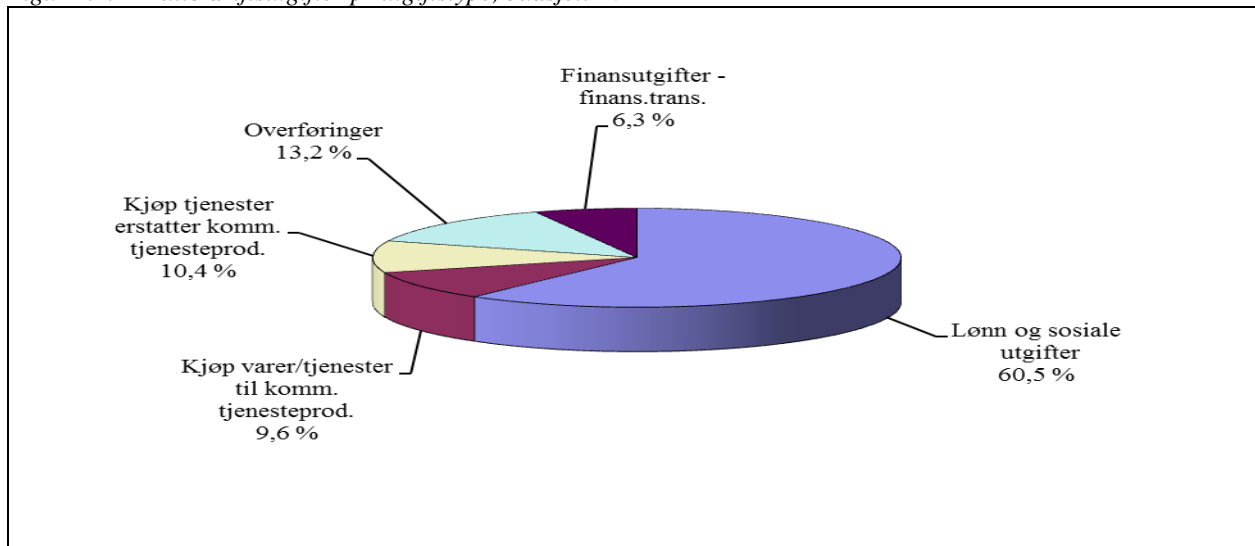
I tabellen under fremvises hovedtallene fra driftssiden i rådmannens forslag til budsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017. En analyse av tallene fremkommer i kapittel 2.5.

Tabell 2.4.4 Driftsbudsjett 2014 - 2017, sammendrag (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
Driftsutgifter	2 168 567	2 172 036	2 177 634	2 182 618
Driftsinntekter	666 603	667 682	671 415	672 217
Netto driftsutgifter	1 501 964	1 504 354	1 506 219	1 510 401
Frie inntekter mv	1 570 532	1 576 476	1 576 476	1 576 476
Brutto driftsresultat	68 568	72 122	70 257	66 075
Eksterne finansinntekter	78 205	81 300	83 675	86 088
Eksterne finansutgifter	145 390	157 961	165 619	175 741
Netto driftsresultat	1 383	-4 539	-11 687	-23 578

Figur 2.4.1 viser fordelingen av utgiftssiden inkl. eksterne finansutgifter i driftsbudsjettet, som utgjør til sammen 2,314 mrd. kroner. Dette beløpet fremkommer som summen av de alminnelige driftsutgifter på 2,169 mrd. kroner og de eksterne finansutgiftene på 145,390 mill. kroner.

Figur 2.4.1 Brutto driftsutgifter pr utgiftstype, budsjett 2014

I en tjenestebasert virksomhet vil lønnsutgiftene være den dominerende utgiftsarten. Lønn og sosiale utgifter utgjør til sammen 1,4 mrd. kroner, eller 60,5 % av utgiftsnivået i kommunen. I tillegg kommer avsetninger til lønnsreserven (som inngår i overføringsutgiftene) med 143,514 mill. kroner. Hvis denne reserven innregnes utgjør samlet lønnsbudsjett 1,543 mrd. kroner, tilsvarende 66,7 % av de samlede driftsutgiftene.

Utgifter til "kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon" omfatter en rekke driftsutgifter som ulike former for forbruksmateriell, vedlikeholdsmateriell, post- og banktjenester, forsikringer, annonsering, opplæring, transport, energi, ulike leieutgifter, inventar/utstyr m.m. Til sammen utgjør dette 221,691 mill. kroner.

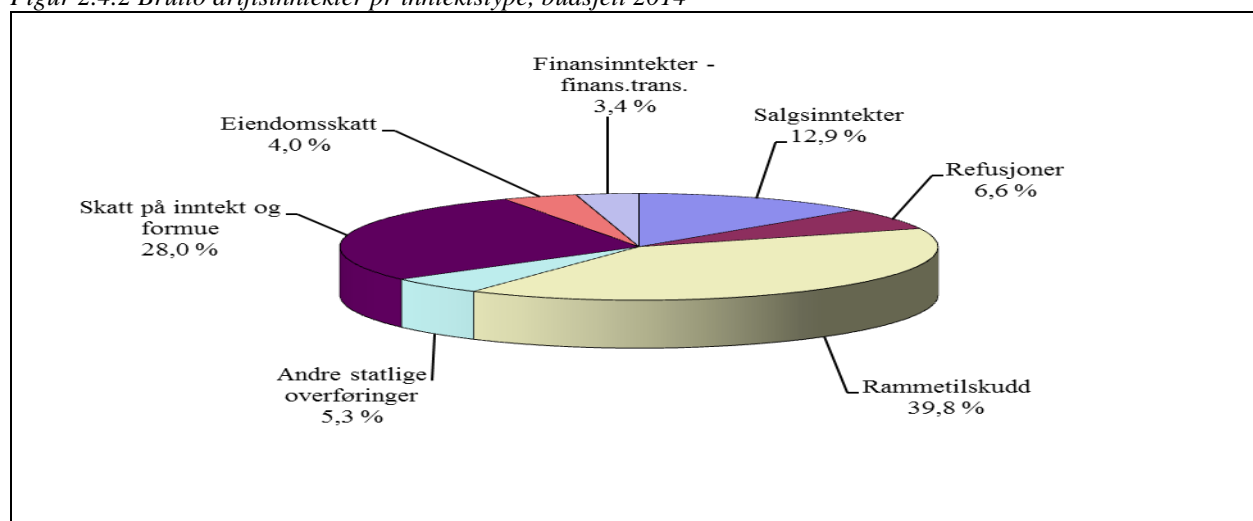
”Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon” omfatter kjøp av tjenester fra staten, fylkeskommunen, andre kommuner, interkommunale selskaper og foretak, private og tilskudd til ikke-kommunale barnehager. I sum utgjør dette 240,376 mill. kroner, hvorav tilskudd til ikke-kommunale barnehager utgjør 99,874 mill. kroner.

”Overføringer” omfatter overføringer til andre offentlige virksomheter, interkommunale selskaper og foretak, lag og foreninger, privatpersoner m.m. I tillegg er alle tilleggsbevilgningsposter med unntak av strømrererven budsjettert som overføringer. Det er budsjettert med totalt 306,571 mill. kroner i overføringer. Av dette utgjør tilleggsbevilgningsposter 144,022 mill. kroner.

”Finansutgifter” er renteutgifter, avdrag og sosiale utlån, og utgjør til sammen 145,39 mill. kroner.

Figur 2.4.2 viser fordeling av inntektssiden inkl. eksterne finansinntekter i driftsbudsjettet, som utgjør til sammen 2,315 mrd. kroner. Dette beløpet fremkommer som summen av de alminnelige driftsinntektene på 2,237 mrd. kroner og de eksterne finansinntektene på 78,205 mill. kroner.

Figur 2.4.2 Brutto driftsinntekter pr inntektstype, budsjett 2014

”Salgsinntekter”, dvs. ulike former for brukerbetaling, oppholdsavgifter, husleieinntekter, konsesjonskraftinntekter, årsavgifter med videre, utgjør 298,889 mill. kroner.

”Refusjoner” omfatter bl.a. refusjon sykkelønn og fødselspenger, ulike øremerkede statstilskudd, samt refusjoner fra fylkeskommunen, kommuner og andre. Til sammen utgjør refusjoner 151,969 mill. kroner.

De store inntektspostene i kommunen er rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Disse budsjettpostene utgjør henholdsvis 921,926 mill. kroner og 648,606 mill. kroner. Skatt og rammetilskudd finansierer 72,4 % av driftsutgiftene i budsjettet for 2014. Tilsvarende tall var i 2013 73,4 %.

”Andre statlige overføringer”, herunder vertskommunetilskudd, integreringstilskudd og rentekompensasjonstilskudd knyttet til gjennomførte investeringer i grunnskolen og i eldreomsorgen, beløper seg til 122,283 mill. kroner.

I k.sak 88/2006 ble det vedtatt å innføre eiendomsskatt i hele kommunen. I budsjett 2014 er denne inntektsposten budsjettert med 93 mill. kroner. Dette er en økning fra revidert budsjett 2013 etter 2. tertial på 21,476 mill. kroner. Økningen består av en ren prisfremskrivning av eiendomsskatten med 2,42 mill. kroner, økt eiendomsskattegrunnlag/volumvekst (flere eiendomsskatteobjekter) med 2,0

mill. kroner, og økt eiendomsskatt pga endret skattesats med 17,056 mill. kroner. Økningen er i tråd med provenyet som ble skissert i rammesaken, jf. f.sak 117/2013.

Finansinntektene utgjør 78,205 mill. kroner, og omfatter renteinntekter på 32,021 mill. kroner, utbytte fra Vangsvegen 73 AS med 1,2 mill. kroner, ordinært utbytte fra Eidsiva Energi AS med 18,86 mill. kroner, renter på utlån til Eidsiva Energi AS med 15,44 mill. kroner og mottatte avdrag på utlån og renter av utlån til andre på 0,684 mill. kroner.

Investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet viser rådmannens forslag til investeringsutgifter inkl. utlån og aksjekjøp med tilhørende finansiering i budsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017.

I budsjettskjema 2A føres virksomhetsområde 90 Felles. I skjemaet vises først summen av investeringer i anleggsmidler (skjema 2B), utlån/aksjekjøp, avdrag vedrørende formidlingslån og avsetninger. Deretter vises det hvordan investeringsbeløpene er foreslått finansiert. En analyse av tallene fremkommer av kapittel 2.5.

Tabell 2.4.5 Investeringsbudsjettet 2014-2017, budsjettskjema 2A (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
Investeringer i anleggsmidler	285 249	284 305	223 582	272 752
Utlån og forskutteringer	40 543	34 075	34 075	34 075
Avdrag på lån	9 224	10 119	11 036	12 113
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	10 061	10 000	10 000	10 000
Årets finansierungsbehov	345 077	338 499	278 693	328 940
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	-277 134	-206 110	-161 332	-240 502
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-10 000	-45 000	-10 000	-10 000
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	-8 967	-9 378	-10 343	-11 711
Andre inntekter	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
<i>Sum ekstern finansiering</i>	<i>-331 101</i>	<i>-295 488</i>	<i>-216 675</i>	<i>-297 213</i>
Overført fra driftsbudsjettet	-2 433	-741	-693	-402
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-11 543	-42 270	-61 325	-31 325
Sum finansiering	-345 077	-338 499	-278 693	-328 940
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Store planlagte investeringer i barnehager, skolebygg, avlastningssenter, veger, bolig-/tomtetilrettelegging inkludert grunnerverv, og prosjekter innen vann og avløp bidrar til høye investeringsutgifter i hele planperioden. Som det fremgår av tabellen over skal det investeres for hele 1,066 mrd. kroner i perioden 2014-2017.

I 2014 skal det investeres for om lag 285,249 mill. kroner, hvorav investeringer vedrørende VAR utgjør om lag 72,751 mill. kroner. Det er blant annet lagt inn 38,945 mill. kroner til Brøttum barne- og ungdomsskole, 20 mill. kroner til Mørkved skole, 17 mill. kroner til utvidelse Nes barnehage, 6,763 mill. kroner til nytt avlastningssenter for barn og unge, 5,08 mill. kroner til bygging av flyktningeboliger og 91,569 mill. kroner til investeringer i/opparbeidelse av tomter, veger, parkeringsplasser, flomsikring/samfunnsikkerhet og parkanlegg. En detaljert oversikt over investeringene er tatt inn i del 2.3.

2.5 Økonomisk konsekvensanalyse 2014 - 2017

De etterfølgende tabeller og figurer er en mer inngående analyse av de økonomiske konsekvenser av rådmannens forslag til økonomiplan for 2014-2017. Tallene i tabellen under er hentet fra økonomisk oversikt for drifts- og investeringsregnskapet. Finansieringsanalysen gir uttrykk for hvordan midler er anskaffet og på hvilken måte disse midlene er benyttet.

Tabell 2.5.1 Finansieringsanalyse 2014-2017 (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
I. Drift				
+ Driftsinntekter	2 237 135	2 244 158	2 247 891	2 248 693
- Driftsutgifter	2 168 567	2 172 036	2 177 634	2 182 618
= Brutto driftsresultat	68 568	72 122	70 257	66 075
+ Renteinntekter og utbytte	77 521	80 676	83 051	85 464
+ Mottatte avdrag sosiale lån	684	624	624	624
- Renteutgifter	66 443	73 351	76 988	82 309
- Avdrag på lån	78 341	84 004	88 025	92 826
- Sosiale utlån	606	606	606	606
= Netto driftsresultat	1 383	-4 539	-11 687	-23 578
II. Investeringer mv				
+ Brutto investeringsutgifter	368 216	297 898	226 640	288 020
+ Utlån mv	40 543	34 075	34 075	34 075
+ Netto renter og avdrag formidlingslån	257	741	693	402
- Investeringsstilskudd	0	0	0	0
- Andre investeringsinntekter	117 467	48 293	37 758	49 968
- Salg av tomter og fast eiendom	10 500	45 300	10 300	10 300
= Netto finansierungsbehov	279 666	243 660	225 037	285 807
III. Finansiering				
+ Bruk av lån	277 134	206 110	161 332	240 502
+ Bruk av arbeidskapital	2 532	37 550	63 705	45 305
- Økning i arbeidskapital	0	0	0	0
= Sum finansiering	279 666	243 660	225 037	285 807

Tabellen over viser hvilke utgifter og inntekter som påvirker netto driftsresultat.

Brutto driftsresultat viser det økonomiske resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet. Brutto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet, samt evne til å avsette midler til senere års bruk. Brutto driftsresultat må være tilstrekkelig stort til å dekke netto utgifter til renter og avdrag for ikke å bruke av kommunens egenkapital til å betjene lånegjelden.

Netto driftsresultat viser hvilke driftsinntekter kommunen har tilbake etter at driftsutgifter og netto finansutgifter er dekket. Netto driftsresultat er den indikatoren som best forklarer økonomisk balanse. Størrelsen på netto driftsresultat i økonomiplanperioden er et uttrykk for hvor stramt budsjettet er. Kommunens driftsnivå er i budsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017 høyere enn de løpende driftsinntektene, slik at det er nødvendig å balansere budsjettet med bruk av fond. I hele økonomiplanperioden må ytterligere økninger av driftsutgiftene finansieres ved økte driftsinntekter. Det er fortsatt påkrevd å bruke utbytte fra aksjene i Eidsiva Energi AS og Vangsveien 73 AS for å ha tilstrekkelig med midler til driften.

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene i kommunen (netto resultatgrad) måler hvor mye som prosentvis er igjen til å dekke fremtidige driftsutgifter, investeringer og avsetninger. Målsettingen i kommuneplanen er at netto resultatgrad bør være på minimum 3 %.

Tabell 2.5.2 Netto resultatgrad 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Netto resultatgrad	0,06 %	-0,20 %	-0,52 %	-1,05 %

Som det fremgår av tabellen, vil kommunens driftsmargin (netto driftsresultat) ligge lavt i hele økonomiplanperioden. Rådmannen vil understreke behovet for at det i den aktuelle situasjonen fremover må søkes å styrke netto driftsresultat; dvs. redusere sårbarheten for svingninger i rammebetingelsene. I budsjett 2014 er netto resultatgrad på 0,06 %. Hvis det legges til grunn et normtall på 3 % burde budsjettet netto driftsresultat utgjøre minst 67,114 mill. kroner. Tabell 2.5.2 viser at kommunen har en netto resultatgrad som er lavere enn normtallet i hele økonomiplanperioden.

Frem til og med 2013 har betalt merverdiavgift på investeringsprosjekter blitt belastet investeringsregnskapet, mens merverdiavgiftskompensasjonen for investeringer har blitt inntektsført i driftsregnskapet. Dette har bidratt positivt på netto driftsresultat. Fra og med budsjettåret 2014 skal merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer i sin helhet regnes som inntekter knyttet til investeringsprosjekter og føres i investeringsregnskapet. Det er antatt en kompensasjon for merverdiavgift ved kommunens investeringer utenom VAR-sektoren til 35 mill. kroner hvert år i planperioden. Denne omleggingen medfører at netto driftsresultat blir redusert med tilsvarende beløp. Det er signalisert at normtallet for netto resultatgrad vil settes ned som følge av omleggingen av inntektsføringen av kompensasjon for merverdiavgift for investeringer utenom VAR-sektoren.

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og fordeles til kommunene gjennom inntektssystemet. Frie inntekter er inntekter som kommunen kan disponere fritt, uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk.

Skattedekningsgraden viser hvor stor del av sum driftsutgifter som blir finansiert ved skatteinntektene, mens skatte- og rammetilskuddsgraden viser hvor stor del av driftsutgiftene som blir finansiert av frie inntekter.

Tabell 2.5.3 Frie inntekter i % av sum driftsutgifter 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Skattedekningsgrad i %	29,91	29,86	29,78	29,72
Skatte- og rammetilskuddsgrad i %	72,42	72,58	72,39	72,23

Frie inntekter finansierer en større andel av driftsutgiftene enn de har gjort de siste årene. I hele økonomiplanperioden finansierer de frie inntekter i gjennomsnitt 72,4 % av kommunens driftsutgifter. Dette skyldes bl.a. at øremerket statstilskudd til drift av barnehager ble innlemmet i rammetilskuddet f.o.m. 2011, og at samhandlingsreformen ble innlemmet f.o.m. 2012. For å få en vekst i de frie inntektene er kommunen helt avhengig av å ha en befolkningsvekst på linje med landsgjennomsnittet. Så lenge folketallsveksten er lavere, vil rammeoverføringene til kommunen reduseres. Det er derfor viktig å stå fast ved strategiene for vekst og utvikling. Utviklingen av dette nøkkeltallet sier hvor stor del av driftsutgiftene som må finansieres med andre inntekter som brukerbetaling, salgs- og leieinntekter, eiendomsskatt, refusjoner og overføringer fra andre.

Store planlagte investeringer i barnehager, skolebygg, avlastningssenter, veger, bolig-/tomtetilrettelegging inkludert grunnerverv og prosjekter innen vann og avløp bidrar til høye investeringsutgifter i hele planperioden. Som finansieringsanalysen viser skal det investeres brutto for hele 1,181 mrd. kroner i perioden 2014-2017.

De rene investeringsutgiftene i 2014 utgjør brutto 368,216 mill. kroner, mens utlån utgjør 30 mill. kroner, til sammen 398,216 mill. kroner. Det er dessuten budsjettet med et egenkapitalinnskudd i KLP på 4,075 mill. kroner årlig og kjøp av aksjer i Prøysenhuset AS med 6,468 mill. kroner i 2014, som står oppført som aksjer og andeler. Detaljert oversikt over netto investeringsutgifter pr prosjekt fremgår av del 2.3 foran.

Et normtall for omfanget av investeringsutgifter er at brutto investeringsutgifter ikke bør utgjøre mer enn 15 % av totale driftsinntekter. Tabellen nedenfor viser hvor mye investeringsutgiftene utgjør av driftsinntektene i økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.4 Brutto investeringsutgifter i % av driftsinntekter

	2014	2015	2016	2017
Brutto investeringsutgifter, inkl. utlån	17,80 %	14,61 %	11,42 %	14,14 %

I tabell 2.5.4 er det årlige utlån på 30 mill. kroner og de rene investeringsutgiftene som inngår i investeringsbegrepet når utviklingen av investeringsutgiftene som andel av driftsinntektene er vurdert. En har her valgt å holde de andre utgiftene vedrørende Startlån og kjøp av aksjer og andeler utenom. Tabellen viser at Ringsaker overskrider normtallet på 15 % i 2014, men er innenfor normtallet i resten av økonomiplanperioden.

Investeringsiden må tilpasses til hva som forsvarlig kan finansieres av renter og avdrag over driftsbudsjettet. En økning av investeringsbeløpet innebærer at det må legges til rette for et permanent høyere driftsbeløp til renter og avdrag i driftsbudsjettet. Andelen rente- og avdragsutgifter i forhold til driftsinntektene har vært stigende de siste årene, men har gått litt ned fra 2012 til 2013 før den fortsetter å stige i økonomiplanperioden. Nedgangen fra 2012 til 2013 skyldes at det ble vedtatt å øke avdragstiden på tre av kommunens eldre lån. Et høyt investeringsnivå som i hovedsak er finansiert av lån vil binde opp en større andel av driftsbudsjettet til finansutgifter på bekostning av den løpende drift og egenfinansiering av investeringer. Tabellen nedenfor viser hvordan rente- og avdragsbelastningen utvikler seg i økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.5 Rente og avdragsbelastning 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Brutto renter og avdrag	6,47 %	7,01 %	7,34 %	7,79 %

Fylkesmannen har tidligere uttalt at rente- og avdragsbelastningen ikke bør overstige 7 %. Tabell 2.5.5 viser at Ringsaker kommune vil overstige dette måltallet i økonomiplanperioden. Det vil være vanskelig å frigjøre nok midler i driftsbudsjettet til at en kan dekke ytterligere renter og avdrag. Dermed blir det en prioriteringssak om løpende driftsutgifter skal reduseres, dvs. omfang og/eller kvalitet på tjenesteproduksjonen, for å dekke renter og avdrag som følge av økte låneopptak til finansiering av investeringsformål.

Investeringer vil i stor grad måtte finansieres gjennom låneopptak. Av planlagte investeringer i planperioden er 146,463 mill. kroner finansiert av fond og 4,269 mill. kroner er finansiert av driftsmidler. Fra og med 2014 skal kompensasjon for betalt merverdiavgift for investeringene inntektsføres i sin helhet i investeringsregnskapet og bidrar med egenfinansiering av investeringer på totalt 140 mill. kroner i planperioden. Samlet låneopptak til investeringer i økonomiplanperioden utgjør 765,078 mill. kroner. I tillegg er det forutsatt tatt opp Startlån i Husbanken for totalt 120 mill. kroner, dvs. 30 mill. kroner årlig i planperioden.

Tabell 2.5.6 viser låneopptak til finansiering av investeringer i økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.6 Låneopptak ekskl. Startlån (kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
Låneopptak ekskl. Startlån	247 134	176 110	131 332	210 502

Ringsaker kommune hadde pr 31.12.2012 regnskapsført 1,594 mrd. kroner i samlet langsiktig gjeld (inkl. Startlån/formidlingslån i Husbanken). Avdrag på lån og nye låneopptak i 2013 tilsier et anslag for langsiktig gjeld pr. 31.12.2013 på 1,689 mrd. kroner. Tabellen nedenfor viser hvordan den langsiktige gjelden vil utvikle seg i økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.7 Utviklingen av kommunens lånegjeld (beløp i kr 1.000):

	2014	2015	2016	2017
+ Bruk av lån	277 134	206 110	161 332	240 502
- Avdrag	87 565	94 123	99 061	104 939
= Netto økning i gjeld	189 569	111 987	62 271	135 563
Langsiktig gjeld (LG)	1 878 742	1 990 729	2 053 000	2 188 563

Rådmannens forslag til økonomiplan medfører at kommunens langsiktige gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) ved utgangen av økonomiplanperioden vil være på om lag 2,189 mrd. kroner. Gjeldsnivået øker med 499,39 mill. kroner gjennom økonomiplanperioden.

Et normtall for langsiktig gjeld er at denne over tid ikke bør overstige 50 % av driftsinntektene. Her vil imidlertid gjeldens sammensetning spille inn; bl.a. hvor stor andel av gjelden som er (helt/delvis) selvfinansierende. Tabellen nedenfor viser hvordan den langsiktige gjelden i prosent av driftsinntektene vil utvikle seg gjennom økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.8 Langsiktig gjeld i % av driftsinntektene

	2014	2015	2016	2017
LG i % av driftsinntekter	83,98 %	88,71 %	91,33 %	97,33 %
Korrigert LG i % av driftsinntekter	65,39 %	66,56 %	68,30 %	73,53 %

Gjelden som andel av driftsinntektene vil i økonomiplanperioden øke fra 79,88 % i 2013 til 97,33 % i 2017. For å få låneandelen ned mot anbefalt nivå på 50 %, betinger dette enten et lavere investeringsvolum og/eller frigjøring av midler i driftsregnskapet til finansiering av investeringer.

Av kommunens langsiktige gjeld pr. 31.12.2012 på 1,593 mrd. kroner, utgjør gjeld knyttet til selvkostområdet for vann, avløp og renovasjon (VAR) 311,123 mill. kroner. Denne gjelden blir finansiert gjennom de brukerbetalingene som kommunen krever inn fra brukere. Gjeld knyttet til selvkostområdet utgjorde 19,53 % av den langsiktige gjelden ved utgangen av 2012. Låneopptak knyttet til selvkostområdet utgjør 72,751 mill. kroner i 2014 og totalt 243,951 mill. kroner i hele økonomiplanperioden. Korrigert for den langsiktige gjelden knyttet til VAR-sektoren utgjør den langsiktige gjelden 62,07 % av driftsinntektene i 2013 og 73,53 % i 2017.

Kommunen mottar også rentekompensasjonstilskudd for skoleanlegg, og kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem fra Husbanken til delvis finansiering av lån knyttet til skoleanlegg og omsorgsboliger/sykehjem. Om lag 241,714 mill. kroner av den langsiktige gjelden pr 31.12.2012 ble finansiert helt/delvis ved disse kompensasjonsordningene.

Arbeidskapitalen er definert som totale likvide midler og kortsiktige fordringer fratrukket kortsiktig gjeld. Balansetallene som ligger bak beregningen av arbeidskapitalen tar ikke hensyn til faktisk utvikling i driftsåret 2013, men bygger på regnskap 2012 og opprinnelig vedtatt budsjett 2013. Arbeidskapitalen gir et bilde av kommunens likviditetssituasjon. Endringen i arbeidskapitalen sier noe om kommunens betalingsevne har forbedret eller forverret seg i løpet av perioden. I tabell 2.5.9 vises utviklingen av arbeidskapitalen i økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.9 Utvikling av arbeidskapitalen 2014-2017,(kr 1.000)

	2014	2015	2016	2017
Akkumulert arbeidskapital	1 019 040	981 490	917 785	872 480
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	45,55 %	43,74 %	40,83 %	38,80 %
Endring i arbeidskapital	-2 532	-37 550	-63 705	-45 305

I en sunn kommuneøkonomi bør arbeidskapitalen utgjøre minst 8-10 % av driftsinntektene. Tabell 2.5.9 viser at Ringsaker kommune ligger over dette normtallet i hele økonomiplanperioden. En stor andel av arbeidskapitalen består av ubrukte lånemidler, og den reelle arbeidskapitalsituasjonen er ikke så sterk som forholdstallet gir uttrykk for. Ringsaker kommune har imidlertid god likviditet og betalingsevne.

Det budsjetteres med en reduksjon i arbeidskapitalen i 2014 på 2,532 mill. kroner. For hele økonomiplanperioden svekkes arbeidskapitalen med 149,092 mill. kroner. Det gir grunn til bekymring når arbeidskapitalen reduseres hvert år i økonomiplanperioden når en vet at noe av denne reduksjonen har sammenheng med ubalansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Å tære på arbeidskapitalen for å finansiere løpende driftsutgifter er ikke en løsning en kan ha over tid. Det er helt nødvendig i tiden fremover å etablere et driftsnivå som står i forhold til driftsinntektene.

Tabell 2.5.10 viser kommunens fond ved utgangen av 2012. For nærmere informasjon om fondssammensetningen vises til angitte kapitler i regnskapsheftet 2012 og til nærmere omtale i årsberetningen for 2012.

Tabell 2.5.10 Fonds pr 31.12.2012 (kr 1.000)

Fonds	Balansens kapittel	Regnskap 2012
Disposisjonsfond	2.56	394 177
Bundne driftsfond	2.51	64 704
Ubundne investeringsfond	2.53	266 970
Bundne investeringsfond	2.55	25 653
Sum fond		751 504

Det er gjort vedtak om bruk av en andel av ubundne investeringsfond, både i budsjett for 2013 og finansiering av prosjekter som ikke var avsluttet pr 31.12.2012. Til sammen 45,556 mill. kroner er allerede bundet opp, slik at den reelle summen pr 31.12.2012 er på 221,414 mill. kroner. Lønnsreserven inngår i disposisjonsfond med 90,106 mill. kroner.

I investeringsbudsjettet er det lagt opp til at en avsetter inntektene fra tomtsalg og fast eiendom til hhv. fond jordkjøp og investeringsfondet med 10 mill. kroner årlig i økonomiplanperioden, mens en bruker totalt 146,463 mill. kroner av ubundet investeringsfond til finansiering av planlagte investeringer i planperioden.

I driftsbudsjett 2014 er det forutsatt bruk av disposisjonsfond med 1,170 mill. kroner. Det gjenstår å finne dekning for ytterligere 5,4 mill. kroner i 2015, 12,5 mill. kroner i 2016 og 24,1 mill. kroner i 2017. Inntil videre er de tre siste årene i økonomiplanen rent teknisk saldert med bruk av disposisjonsfond.